

האזינו

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדר נבנצל שליט"א

בפרשתנו משה רבינו אומר בשירת 'האזינו': **"הַצֹּר תָּמִים פָּעַלְוּ כִּי כָל דָּרְכָיו מִשְׁפָּט"** (דברים לב ד) המפרשים פירשו פסוק זה בדרכים שונות. מו"ר הרב נבנצל שליט"א מסביר כדלהלן: ישנם דברים שכשמחלקים אותם לכמה חלקים, כל חלק בפני עצמו הוא יחידה שלמה עם אותם תכונות של השלם מלפני החלוקה. למשל: אם ניקח גוש מלח ונחלק אותו לשניים הרי שכל גוש יישאר עם אותם תכונות ואותה איכות של הגוש הראשון; ואם שוב נחלק כל מחצית לשניים נקבל כתוצאה ארבעה גושים השומרים על תכונותיה של המלח, אומנם בכמות קטנה יותר אולם בהחלט באיכות זהה. מאידך ישנם חפצים שאינם מתחלקים לחלקים שלמים, כגון כיסא אם נחלק אותו לארבעה חלקים נקבל ארבעה רגלים נפרדות שאיבדו את התכונה הבסיסית של הכיסא שכן אי אפשר לשבת על רגל אחת ולא על שתיים. זה למעשה אחד ההבדלים בין החי לצומח: הצומח בדרך כלל ניתן לחלקו למספר חלקים, כשלכל חלק יהיה כוח צמיחה בפני עצמו, מה שאין כן החי: אי אפשר לחתוך בעל חיים לשניים שכן הוא ימות ולא יוכל להמשיך לחיות עם חצי גוף.

לפי זה, אומר הרב, אפשר להסביר טעם חילוק הדין בין הצומח לחי לגבי אדם המקדיש דבר חלקי. המקדיש למשל חצי עץ הרי שרק חצי מן העץ יהיה קדוש, ומאידך המקדיש חצי בהמה הקדושה מתפשטת בכולה כיון שהדין הוא שאין הקדש חל לחצאין בחי. אומנם נחלקו בגמרא (תמורה יא:) האם דין זה חל דווקא כשהקדיש אבר שהנשמה תלויה בו, דהיינו שאם נחתוך מהבהמה אבר זה היא לא תוכל להמשיך לחיות, או שמדובר גם באבר שאין הנשמה תלויה בו. ובכל זאת, באבר שהנשמה תלויה בו לכולי עלמא הקדושה מתפשטת בכל גוף הבהמה כיון שאין שלימות בבהמה אלא כשגופה שלם; חצי בהמה הריהו גוש בשר בלבד ואינו חל עליו שם בהמה; לעומתו חצי מהחי עדיין יכול לצמוח.

על פי האמור אפשר להבין את הפסוק הנ"ל. התורה אומרת **"הַצֹּר תָּמִים פָּעַלְוּ"**, את מעשה השי"ת אפשר להבין אך ורק כשמסתכלים עליו בשלמותו ולא כשרואים רק חלק ממנו. אי לכך האדם, ששנותיו מוגבלות כדברי דוד המלך: **"יָמַי שְׁנוֹתַינִי כָהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאַם בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שָׁנָה"** (תהלים צ, י) אינו מסוגל מטבע הדברים לראות את המעשה

מתחילתו ועד סופו ועל כן מעשה השם נשגב מבינתו. כשרואים פועל ה' **"תָּמִים"**, דהיינו בשלמות או אז מבינים **"כִּי כָל דָּרְכָיו מִשְׁפָּט"**. כך למשל לאורך כל שנות גלות מצרים בני ישראל ראו כיצד פרעה התעלל בהם ובילדיהם ולא הבינו מדוע דרך רשעים צלחה, רק כשטבעו המצריים בים סוף הבינו במקצת ש'כל דרכיו משפט'; אלא שגם זה רק במקצת כיון שהם ראו את כל המצריים טובעים, אולם אי אפשר היה להבחין כמה סבל כל אחד, באיזה ייסורים מת ובתוך כמה זמן נחנק. מצרי ששעבד את ישראל בשנאה עצומה קיבל עונש חמור יותר מחברו ששנאתו כלפי ישראל קטנה יותר ורק ביצע את גזרת פרעה בלית ברירה. חז"ל לימדו אותנו רעיון זה כשאמרו שהיה חילוק בין הכשרים שבהם לבין הבינונים והרשעים, כל אחד מהם טבע בקצב אחר ושילם בכך עבור פשעיו במדויק על פי המגיע לו; יתרו הצליח להבין קצת יותר לעומק את העונש שקיבלו מצרים באמרו: **"כִּי בִדְבָר אֱשֶׁר דָּוָר עָלֵיהֶם"** (שמות יח, יא)

"בַּקֶּדֶרָה אֲשֶׁר בָּשְׁלוּ בָהּ נִבְשְׁלוּ" (רש"י) יוצא אפוא שאי אפשר להבין את מעשה השם בשלמות כשמסתכלים בעיני בשר ודם. כשצייר מתחיל לצייר תמונה ועושה פס שחור, ובא אדם ואומר לו: 'איזה דבר מכוער! וכי זה מתאים לתמונה איכותית?' התשובה שנענה לו היא: 'תמתין עד שיסיים את כל התמונה עם כל מגוון צבעיה וצורותיה ורק אז תשמיע את חוות דעתך'. רק כשרואים את כל התמונה אפשר להתפעל מהיופי והמקצוענות שבה. אנחנו רואים רק חלק קטן מהתמונה שהקב"ה מצייר בעולם אולם המשפט שלו שלם. **"אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֹל"** (שם לב ד) אלא שאנו נבחין בכך רק בסוף הדרך כש **"הִרְאִינוּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עֲמוֹ"** (שם מג) כל הגויים ישבחו את ה' למרות שכל אחד מהם ישלם על כל דבר קטן שעשה לישראל; רק אז נשכיל להבין שהפס השחור בתמונה לא היה כל כך שחור כמו שזה היה נראה בעוה"ז.

והנה הקב"ה עושה אתנו חסד גדול: הוא נותן לנו לצייר את התמונה על ידי המעשים שלנו. האדם, יצור מזערי לעומת גודל הקוסמוס, הוא הקובע על ידי מעשיו את מה שיתרחש בעולם. דוגמה לכך: **"אִם בְּזִקְתִּי תִלְכּוּ וְאִתּוֹ מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ... וְנָתַתִּי לְשִׁמְיְכֶם בְּעֵתָם וְנָתַתִּי הָאָרֶץ יְבוּלָה"** (ויקרא כו, ג-ד) **"תַּמְשִׁילָהוּ בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם כָּל שִׁתָּה תִּזְוֶה רַגְלָיו"** (תהלים ת, י) ודוגמאות רבות נוספות בתורה ובחז"ל מעידות על כך. רואים אם כן שיש בכוחנו להשפיע על כל היקום במחשבה בדיבור ובמעשה.

אולם גם זה לא הכל: כשהמדובר הוא עולם הגשמי הרי שהאדם יכול לפעול רק מכאן ולהבא, כגון אדם המניח סיר מים על האש המים יכולים לרתוח בתוך פרק זמן מסוים, אולם הוא אינו יכול להרתיח את המים למפרע. אדם יכול ליצור יצירה בו' תשרי תשפ"ז ויצירה זו תהיה קיימת מאותו יום והלאה, אולם הוא אינו יכול להחליט שהיצירה תהיה קיימת מלפני שבוע. גם מבחינה משפטית אדם יכול לקנות שדה מיום זה והלאה אולם הקניין לא יכול לחול למפרע; כמו כן אפשר לקדש אישה היום ואפשר להתנות שהקידושין יחולו בעוד מספר חודשים, אך לא ניתן לקדש אישה היום ושהיא תהיה מקודשת למפרע מתחילת החודש. לא כן בנידון דידך: את החלקים השחורים שבתמונה אפשר להפוך ללבן או לצבע אחר. מה פירוש הדבר? למרות שעל ידי מעשינו צבענו פסים שחורים המביאים צרות לעולם ח"ו, הקב"ה מעניק

לנו את האפשרות לשנות את צבעם, דהיינו לתקן את המעוות על ידי מעשינו; זהו החידוש המופלא של התשובה. אדם החוזר בתשובה ומתקן את מעשיו כל הזדונות נהפכות לשגגות, ואם חזר מאהבה הזדונות נהפכות לזכויות, דבר שלא ניתן להסביר על פי הכללים הידועים לנו מעולם החומר כפי שאמרנו; אם עד אתמול היתה לאדם קופה מלאה עוונות ופשעים, היום אחרי שחזר בתשובה יש בידו קופה מלאה מצוות.

כל האמור נכון הוא לכל ימות השנה אולם במיוחד בימים אלו שנאמר עליהם: "דְּרָשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ קִרְאָתוֹ בְּהִיּוֹתוֹ קָרוֹב" (ישעיה נה, ו) התשובה מתקבלת כל הזמן בכל מקום ומכל אדם אלא שעכשיו בימים הנוראים ועשרת ימי תשובה קל יותר להשיג את ההתרוממות אליה אנחנו נכספים. יהי רצון שנצליח לעלות לדרגות גבוהות ברוחניות ושנכתב ונחתם בספר חיים טובים.

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת הרה"ג ר' אליהו דרמר בן ריב זצ"ל

שבת שלום יצחק חלבה

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת מו"ר שר התורה הרב שמריהו יוסף חיים בן פאשה מרים זצוק"ל ומו"ר הרב שלום כהן בן תופחה זצוק"ל ומו"ר הרב חיים מאיר בן מילכה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון בעדני בן חביבה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון גד אליטוב בן שושנה זצ"ל

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, מרת אמי אולגה בת קלרה, יוסף הכהן בן קלרה, הרב גרשון אדלשטיין בן שרה, שאול בן מרים, הרב אליהו בן אהובה, מנחם מבשר בן הרב דוד ואסתר הי"ד, ריקרדו סלודור קוקו בן רחל, שלום בן יהודית, יעקב בן יהודה, ניב בן סימה, שלמה בן מטילדה, הג"ר יוסף שלום ב"ר אברהם וחיה מושא, הרב יעקב חי בן מרגלית, חיים שאול בן בתיה, שמעון שמעוני בן חנה, אברהם בצלאל בן רחל, הרב אברהם צוקרמן בן שרה, אריה לייב בן דבורה, חנניה בן חיים, הרב חנן פורת בן שולמית, משה סלים בן חתון, יחיא בן עישה, יוסף אדרי בן פריחה, אייל בן לאה, עמידרור בן שרה, נתן בן דוד ולאח, עוזיאל זוסיא בן יעקב משה, מתתיהו מנחם בן לאה, ישראל בן לאה, יעקב בן מרים, אבנר יחיאל בן רחל, חיים בן יוסף דוד, גרשום בן חנה, מנשה בן שרה, מרדכי מורד בן חנה, מתוך בן מרים, מרדכי שמעון בן דאדא, שלמה בן פורטונה, מאיר ירחמיאל בן שמחה, מסעוד בן עליה, עמרם בן עישה, אילן בן יחזקאל, מנחם נחום בן אליעזר ליפא, יעקב בן עישה, שמעון בן עישה, אנריקה בן פאני, שלמה חי בן מזל טאוס, מורדכי שלום בן רחל, עמרם בן אסתר, הרב מרדכי אלישיב בן שושנה, זאב בן ברכה, משה בן פלור, אביאטר בן ברוך הי"ד, יצחק בן אסתר, ניר יהודה בן מיכל, יעקב בן מרים, יעקב בן רחל, יוסף בן חנה, ניסים בן חנה, משה בן מרים, אייל בן עירית תשורה הי"ד, יעקב נפתלי בן רחל הי"ד, גיל-עד מיכאל בן בת גלים הי"ד, דודי רחמים בן חנה, דוד הרוש בן לאה, יוסף ברוך בן תמר, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, יהודה בן אסתר, שלמה בן שמחה, אליעזר בן צבי וציפורה, אליהו בן נעמי, שמעון בן דינה, בנימין בנדט בן יוסף, דוד בן שרה, מאיר טובי בן ליטא, נוריאל יחיאל גץ בן אסתר, אהרון בן סלחה, ניסים בן חנה, מאיר הכהן בן אריה, גבריאל בן גאולה, יונתן בן ציפורה, משה בן אשר ומרים, פנחס בן מרים, יעקב בן יהודית, פליקס אשר בן חביבה, משה בן אסתר, אלעד בן רבקה, רחמים בן זוהרה, שלום טוטיאן בן שרה, דניאל בן שרה, אילן הכהן בן חנה הי"ד, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, שלום בן שמחה, בנימין בן נדרה, שלמה ידידיה בן עליזה, אברהם בן שמחה, גיל יצחק בן כוכבה, לאה בת אליהו גרשון, אליס בת פריחה, מרים ספיר בת שמואל, יוסף בן שמחה, גבריאל יצקן בן מרים, ויצמן מור בן גורג'יה, דוד הרוש בן לאה, עופר פילבר בן יפה, יוסף אילוז בן מרים, חנה בת דורית, צירל בת ישראל, שולמית דבורה בת שאול, תמר אולגה בת יעקב, שרת נוסרט (רבני) בת סנמ, חסינה בת רחנה, פלורה בת לאה, הרבנית שפרה בת לאה, טליה חנה בת מלכה, שרה בת מרים, שרה חנה לויזה בת פאני; שושנה בת רוזה, שרה רחל בת בוליסה, רחל בת רבקה, שרה בת רוחמה, שרה בת שולמית, ברוריה בת מרגלית, אילנה בת רחל, מזל פורטונה בת שרה, אלסירה בת שרה, שמחה בת אוז'ני, רחל בת סוליקה, יהודית בת עזיזה, אוז'ני בת רוזה, פרלה בת גוטי, שרה בת קיז'ה, שרה בת מרים, רחל בת שרה, ריינה בת אסתר, צילה בת פאינה, לאה בת בתיה, אסתר בת דונינה, גיטל בת שאול קלמן, יפה בת טאוס, עזיזה בת כזאלה, מזל טוב בת מסעודה, חנה בת זהבה, חסיבה בת תמר, חנה דינה בת מנחם, רחל בת יעקב, יהודית בת שרה, תמר בת שרה, יפה עזת בת מרים ת.ג.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.

עלון זה יהיה מוקדש לרפואתה השלמה של אורלי בת דונה וסילביה רות בת אסתר